

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- « مدنی بالطبع بودن انسان و تشکیل جوامع
- « ضرورت عقلی نیاز به حکومت (قانون و مجری) در جامعه
- « عدم مشروعیت ذاتی فرد یا گروه خاص برای حکومت «اصل عدم ولایت»
- « اختصاص حاکمیت به ذات باریتعالی
- « واگذاری حکومت و ولایت به رسول و امام (۱)
- « واگذاری ولایت در زمان غیبت به ولی فقیه (۲)
- « ملازمه دین و سیاست (تعیین قانون و مجری توسط دین)

(١) آيات دال بر حكومت پیامبر و امام

- ﴿ بقره، ١٢٤: وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ... ﴾
- ﴿ ص، ٢٦: يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُم بَيْنَ النَّاسِ... ﴾
- ﴿ نساء، ١٠٥: إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا... ﴾
- ﴿ احزاب، ٦: النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ... ﴾
- ﴿ نساء، ٦٥: فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ... ﴾
- ﴿ احزاب، ٣٦: وَ مَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَ لَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَىٰ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ أَمْرًا... ﴾
- ﴿ مائده، ٥٥: إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ... ﴾
- ﴿ نساء، ٥٩: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَىٰ... ﴾

 دلايل عقلي

 دلايل نقلی

 اجماع

دلایل عقلی ضرورت ولایت فقیه

« نیاز جامعه اسلامی به حکومت مثل سایر جوامع (تاکید بر وحدت)

« عمومیت قاعده لطف و سریان آن در همه زمانها

« ادعای اسلام در پاسخگویی به همه نیازها تا قیامت

« عدم امکان اجرای احکام اسلامی بدون وجود حکومت

« تعیین فقیه در زمان و توسط خود اهل بیت علیهم السلام

« خواست حکومت + خواست دین = ولایت فقیه (حکومت دینی)

« جانشینی شبیه‌ترین فرد به امام معصوم علیه السلام

« فقاہت (علم به احکام کلی اسلام)

« تقوی (شایستگی اخلاقی-معنوی)

« کارآیی (مدیریت سیاسی-اجتماعی)

دلائل نقلی ضرورت ولایت فقیه

« يَنْظُرَانِ إِلَى مَنْ كَانَ مِنْكُمْ مِمَّنْ قَدْ رَوَى حَدِيثَنَا وَنَظَرَ فِي حَلَالِنَا وَحَرَامِنَا وَ عَرَفَ أَحْكَامَنَا فَلْيُرْضُوا بِهِ حَكْمًا فَإِنِّي قَدْ جَعَلْتُهُ عَلَيْكُمْ حَاكِمًا فَإِذَا حَكَمَ بِحُكْمِنَا فَلَمْ يَقْبَلْهُ مِنْهُ فَإِنَّمَا اسْتَخَفَ بِحُكْمِ اللَّهِ وَ عَلَيْنَا رَدُّهُ وَ الرَّادُّ عَلَيْنَا الرَّادُّ عَلَى اللَّهِ وَ هُوَ عَلَى حَدِّ الشَّرْكِ بِاللَّهِ

« اللَّهُمَّ ارْحَمْ خُلَفَائِي ... الَّذِينَ يَأْتُونَ مِنْ بَعْدِي ، وَيَرَوُونَ أَحَادِيثِي وَ سُنَّتِي ، فَيُعَلِّمُونَهَا النَّاسَ مِنْ بَعْدِي

« مَنْزِلَةُ الْفَقِيهِ فِي هَذَا الْوَقْتِ كَمَنْزِلَةِ الْأَنْبِيَاءِ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ

« إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ ثَلِمَ فِي الْإِسْلَامِ...؛ لِأَنَّ الْمُؤْمِنِينَ الْفُقَهَاءَ حُصُونِ الْإِسْلَامِ كَحِصْنِ سُورِ الْمَدِينَةِ لَهَا

« الْفُقَهَاءُ أَمْنَاءُ الرَّسُلِ مَا لَمْ يَدْخُلُوا فِي الدُّنْيَا... اتَّبَاعُ السُّلْطَانِ ، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ فَاحْذَرُوهُمْ عَلَى أَدْيَانِكُمْ

« الْعُلَمَاءُ حُكَّامٌ عَلَى النَّاسِ / الْمُلُوكُ حُكَّامٌ عَلَى النَّاسِ ، وَ الْعُلَمَاءُ حُكَّامٌ عَلَى الْمُلُوكِ

« أَنَّ مَجَارِيَ الْأُمُورِ وَ الْأَحْكَامِ عَلَى أَيْدِي الْعُلَمَاءِ بِاللَّهِ الْأَمْنَاءِ عَلَى حَلَالِهِ وَ حَرَامِهِ

« وَ أَمَّا الْحَوَادِثُ الْوَاقِعَةُ فَارْجِعُوا فِيهَا إِلَى رِوَاةِ حَدِيثِنَا فَإِنَّهُمْ حُجَّتِي عَلَيْكُمْ وَ أَنَا حُجَّةُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ

شبهه مطلقه بودن ولایت فقیه

- « اشتراك لفظی مطلقه در فقه و علوم سیاسی
- « مغالطه دوگانه بودن نوع حکومت
- « مطلقه در مقابل محدّده نه در مقابل مقیّده
- « دایره تقیید اختیارات ولی فقیه = احکام و مصالح اسلام
- « معنای جمله «ولایت فقیه همان ولایت رسول الله است.»

شبهه دور (رهبری، شورای نگهبان و مجلس خبرگان)

- « دور در فلسفه باطل است نه در همه جا
- « مشروعیت فقیه از خدا و طولی است؛ نه از مردم و عرضی
- « هر سیستم حکومتی در ابتدای راه دچار چنین دوری هست
- « تفکیک به معنای قطع ارتباط نیست، مثلاً رابطه قوای سه‌گانه با هم
- « در انتخاب ولی فقیه دور نیست چون مردم با حضرت امام(ره) بیعت کردند
- « واگذاری بررسی صلاحیت توسط خود مجلس خبرگان به شورای نگهبان
- « شبهه در واقع ناظر به تبانی ناشی از دور است و عدم امکان کنترل آن
- « در هر نظام سیاسی یک نفر حرف آخر را می‌زند و این یک امر ناگزیر است
- « نظام کنترل‌کننده گوینده حرف آخر در ایران از جهت سختگیری بی‌نظیر است (عدالت درونی و بیرونی + عدالت فردی و اجتماعی)
- « برخی مصادیق استفاده از حق حرف آخر توسط ولی فقیه: « حضرت امام(ره)
- « حضرت آقا

شبهه رفراندوم و ضرورت نظرسنجی مجدد از مردم

« کی باید رفراندوم برگزار کرد؟

« بی سابقه بودن سوال حکومت در مورد اصل خود

« وجود سازوکار رفراندوم در قانون اساسی (اصول ۵۹ و ۱۷۷)

« برگزاری رفراندوم در سال‌های ۱۳۵۸ و ۱۳۶۸

« جمله آقا: شرکت در انتخابات رای به اصل نظام است:

« بیش از ۴۰ نوبت انتخابات

« آمار انتخابات (بین ۶۵٪ تا ۷۵٪)

« تقسیم‌بندی سه‌گانه مردم

« شبهه دروغ بودن آمار

« شبهه شرکت برای براندازی

راه‌های انتخاب ولی فقیه:

توسط ولی فقیه قبلی

با رای مستقیم مردم

با رای خبرگان منتخب مردم

توقیت در رهبری:

وجود دارد و لحظه به لحظه است

فرق جایگاه رهبری با سایر نهادها

شبهه ابداع ولایت فقیه توسط حضرت امام(ره) با مقاصد خاص

« وجود ولایت فقیه در زمان معصومین علیهم السلام : « قول
« فعل

« تاریخچه بحث ولایت فقیه:

- « وضوح: شیخ مفید (۴ و ۵)، ابن فهد حلی (۹)، بروجردی (۱۴)
- « اجرای حدود: طوسی (۵)، سلار (۵)، علامه حلی (۸)، شهید اول (۸)، خویی (۱۴)
- « نیابت: شهید ثانی (۱۰)، مقدس اردبیلی (۱۰)، شیخ انصاری (۱۳)، بحر العلوم (۱۴)
- « اطلاق: محقق کرکی (۱۰)، ملا احمد نراقی (۱۳)، صاحب جواهر (۱۳)، امام (۱۴)
- « ضرورت و بداهت: حسینی عاملی (۱۳)، صاحب جواهر (۱۳)، امام (۱۴)

« زمان شروع بحث ولایت فقیه توسط حضرت امام(ره): سال ۱۳۲۴

شبهه احادیث دال بر سکوت در عصر غیبت

- « عمومیت آیات و روایات دال بر وجوب امر و نهی
- « ازدیاد مدعیان منجی در آن برهه (مثل محمد نفس زکیه)
- « جملات امام صادق علیه السلام در مدح زید بن علی
- « دلالت روایات بر عدم تبعیت از هر کس و در هر زمان
- « فقدان مقدمات لازم جهت پیروزی قیام‌های شیعیان
- « شان صدور اغلب روایات ناظر به سائل (احساساتی)
- « حضور جاسوسان و ضرورت تقیه اهل‌بیت علیهم السلام
- « روایات دال بر اهتمام خود اهل‌بیت علیهم السلام به قیام
- « روایت امام باقر (علیه السلام) در توضیح عَلم ضلالت

« جایگاه مردم در نظام‌های دموکراتیک:»

- « مقدمه مفروض دموکراسی = « بیشتر بهتر است » و اشکال آن
- « عدم تحقق مقدمه فوق در اکثر اوقات (تقسیم آراء میان رقبا)
- « عدم امکان بازنگری در صورت زوال اکثریت جناح حاکم
- « تغییرات در شرایط افراد دارای حق رای در زمان‌های مختلف
- « عدم شرکت همه مردم در انتخابات و فقدان نظر اکثریت
- « محدودیت حق رای برای برخی اقشار در برخی نظام‌ها
- « تفاوت سطح رای‌دهندگان و میزان ابتناء آراء بر عقلانیت
- « تاثیر روزافزون تبلیغات و ترفندهای آن بر آراء عوام

شبهه عدم توجه به جایگاه مردم در حکومت دینی

جایگاه مردم در نظام اسلامی:

« مشروعیت حکومت دینی ناشی از خداوند

« اصل جایگاه مردم = مقبولیت و تحقق بالفعل (لولا حضور الحاضر)

« عدم تحقق حتی نصب خاص بدون رضایت مردم چه برسد به نصب عام

« عدم موضوعیت اکثریت در حکومت دینی:

« قرآن (و لو تطع اکثر من فی الارض یضلوك...، اکثرهم لا یعقلون)

« بیعت کنندگان با حضرت علی (علیه السلام) = اقلیتی از مسلمین

« عدم انحصار دلیل قبول خلافت در حضور مردم (خطبة ۳)

« انکار ضرورت و امکان جلب نظر موافق اکثریت (خطبة ۱۷۳ و نامه ۶)

« دستور حضرت به فرمانداران خود برای گرفتن بیعت (بایع لی)

« استناد حضرت به کفایت رای مهاجرین و انصار (خطبة ۱۷۳ و نامه ۶)

« تهدید مخالفان بیعت به برخورد توسط حضرت (خطبة ۱۷۳ و نامه ۶)

« سخن حضرت بر قیام در صورت داشتن بیست نفر یاور

« عدم واگذاری حکومت در اواخر عمر علی رغم رویگردانی مردم

تحصیلات:

مشهد (۱۰/۵ تا ۱۶ کل دروس سطح) آیات عظام مدرس یزدی، قزوینی،
تهرانی+ (۱۶ تا ۱۸ و ۲۵ تا ۳۱ خارج) آیه الله العظمی میلانی+ (تحصیلات
متوسطه {۲ساله جهشی})

نجف (۱۸ تا ۱۹ خارج) آیات عظام حکیم، خویی، شاهرودی، زنجانی،
بجنوردی، یزدی

قم (۱۹ تا ۲۵ خارج) آیات عظام بروجردی، حضرت امام، حاج آقا مرتضی
شیخ، علامه طباطبایی

« فعالیت سیاسی:

« شروع: ۱۳۳۱ (سفر شهید نواب به مشهد) و ۱۳۳۵ (اعلامیه علیه استاندار خراسان)

« دستگیری: بار اول: عاشورای ۱۳۴۲ در بیرجند و در ادامه ۶ بار و مجموعاً ۳ سال زندان و تبعید

« بعد انقلاب:

« نظامی: وزارت دفاع، سرپرستی سپاه، شورای عالی دفاع

« عبادی: نماز جمعه تهران، مسجد ابوذر (ترور)

« سیاسی: حزب جمهوری، مجلس شورای اسلامی، مجلس خبرگان، ریاست

جمهوری، مجمع تشخیص مصلحت، شورای بازنگری قانون اساسی و.....

« جریان آیه الله منتظری:

« روند تعیین ایشان و نظر حضرت امام
« برخورد آقا با ایشان (قائم مقامی، عزل، رحلت)

« طرح موضوع تعیین:

« شورایی (حضور آقا در هر ۳ شورای پیشنهادی)
« فردی:

« نظر حضرت امام به آقا
« مخالفت شدید آقا

« شبهه شرط مرجعیت:

« معنای مرجعیت و تفاوت آن با اجتهاد
« ابهام عبارت اصل ۱۰۷.ق.۱ (صلاحیت بالقوه نه تحقق بالفعل)
« نامه امام به آیه الله مشکینی
« تعیین مجدد توسط خبرگان در مرداد ۱۳۶۸

« نظرات بزرگان در مورد تعیین ایشان

شبهه ضعف رهبری در اداره جامعه و حل مشکل شرایط و صفات رهبری

« اصل یکصد و نهم:

۱. صلاحیت علمی لازم برای افتاء در ابواب مختلف فقه
  ۲. عدالت و تقوای لازم برای رهبری امت اسلام
  ۳. بینش صحیح سیاسی و اجتماعی، تدبیر، شجاعت، مدیریت و قدرت کافی برای رهبری
- در صورت تعدد واجدین شرایط فوق، شخصی که دارای بینش فقهی و سیاسی قوی‌تر باشد، مقدم است.

اصل یکصد و دهم - وظایف و اختیارات رهبر:

۱. تعیین سیاست‌های کلی نظام جمهوری اسلامی ایران پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام
  ۲. نظارت بر حسن اجرای سیاست‌های کلی نظام
  ۳. فرمان همه‌پرسی
  ۴. فرماندهی کل نیروهای مسلح
  ۵. اعلان جنگ و صلح و بسیج نیروها
  ۶. نصب و عزل و قبول استعفا:
- الف: فقهای شورای نگهبان
- ب: عالی‌ترین مقام قوه قضائیه
- ج: رئیس سازمان صدا و سیما، جمهوری اسلامی ایران
- د: رئیس ستاد مشترک
- ه: فرمانده کل سپاه پاسداران انقلاب اسلامی
- و: فرماندهان عالی نیروهای نظامی و انتظامی

۷. حل اختلاف و تنظیم روابط قوای سه‌گانه

۸. حل معضلات نظام که از طرق عادی قابل حل نیست، از طریق مجمع تشخیص مصلحت نظام

۹. امضای حکم ریاست جمهوری پس از انتخاب مردم. صلاحیت داوطلبان ریاست جمهوری از جهت دارا بودن شرایطی که در این قانون می‌آید، باید قبل از انتخابات به تأیید شورای نگهبان و در دوره اول به تأیید رهبری برسد

۱۰. عزل رئیس جمهور با در نظر گرفتن مصالح کشور پس از حکم دیوان عالی کشور به تخلف وی از وظایف قانونی یا رای مجلس شورای اسلامی به عدم کفایت وی بر اساس اصل هشتاد و نهم

۱۱. عفو یا تخفیف مجازات محکومین در حدود موازین اسلامی پس از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه.

رهبر می‌تواند بعضی از وظایف و اختیارات خود را به شخص دیگری تفویض کند.

شبهه عملکرد جناحی پس از تعیین شدن در سال ۱۳۶۸

- « ابقاء همه منصوبان حضرت امام(ره) در کلیه مناصب سیاسی، علمی، فرهنگی و ...
- « ترکیب اولین مجمع تشخیص: آقایان صانعی، میرحسین موسوی، خوئینیها، توسلی، عبدالله نوری، سید احمد خمینی، حسن صانعی، مهدوی، موحدی
- « انتصاب آقای موسوی خوئینیها به مشاورت سیاسی(دی ۱۳۶۸)
- « اصرار بر حضور کارگزاران سازندگی در انتخابات مجلس سال ۱۳۷۵
- « تاکید بر حضور همه سلايق در انتخابات ریاست جمهوری سال ۱۳۷۶
- « جلوگیری از ادامه راهپیمایی ها علیه آیه الله منتظری در سال ۱۳۷۶
- « دستور به رفع حصر مرحوم آیه الله منتظری پس از ۵ سال در سال ۱۳۸۱
- « تایید نتایج انتخابات پرحاشیه مجلس ششم در تهران در سال ۱۳۷۸
- « تایید صلاحیت برخی ردصلاحیت شدگان انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۸۴
- « برخورد با مخالفان (پیام های تسلیت برای رحلت مخالفان سیاسی)

شبهه عملکرد رهبری در انتخابات ۱۳۸۸ و وقایع پس از آن

« قانون اساسی:

« رفراندوم (اصول ۵۹ و ۱۷۷)

« نظارت بر انتخابات (اصول ۹۹ و ۱۱۸)

« اجتماعات و راهپیماییها (اصل ۲۷):

« قانون فعالیت احزاب و جمعیتها ۱۳۶۱/۳/۳۰ (تبصره ۲ ماده ۶)

« تصویب نامه شماره ۳۰۵۳۰ مصوب ۱۳۶۱/۹/۴ (مواد ۳۱ و ۳۲)

« قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۴/۴/۴ (مواد ۱ و ۷)

« قانون انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۶۴/۴/۵ (مواد ۸، ۲۹، ۷۸، ۷۹، ۸۰، تبصره ۱ و ۳ ماده ۸۰)

« قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری ۱۳۷۲/۱/۱۷:

« ماده واحده: سیستم رایانه‌ای انتخابات

« ماده واحده حضور نمایندگان کاندیداها در شعب اخذ رای ۱۳۷۹/۵/۳۰ (تبصره ۲)

« بحث حصر خانگی و مبنای قانونی آن

وآخر دعوانا ان الحمد
لله رب العالمين